

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvzemši ponedeljke in dneve po praznicah, ter velja po pošti prejemana za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za en mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. za mesec, 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kolikor poština iznaša. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrt leta 2 gld. 50 kr., po pošti prejemana za četrt leta 3 gld. — Za oznanila se plačuje do četiristopne petit-vrste 6 kr., če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr., če se dvakrat in 4 kr. še se tri- ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani v Franc Kolmanovej hiši št. 25—26 poleg gledališča v „zvezdi“. Opravištvu, na katero naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Kolmanovej hiši.

Francoz o Nemcih.

Ko so Nemci, največji bahači mej narod, po Bismarku dolgo prej na vojsko pripravljali se, premagali od sleparja Napoleona zlo vladano Francosko, vpili so mej svet, da je za vselej uničena, da je francoski narod demoraliziran in le pri njih, le pri Nemcih je vse moralno „das reich der gottesfurcht und frommen sitte.“ In ko so odnesli iz Francoskega pet milijard in še dve francoski provinciji po nemško vzeli, bili so preverjeni, da je Francoz financijalno in državno uničen in da bode sedaj res nemški narod „grande nation“, veliki ali prvi narod.

Ali nij šlo. Na Nemškem so milijarde zginile kakor kafra. Kar meč priseka, nema teka, moglo bi se reči. Jeden krivičen krajcar deset pravičnih požre. Tako tudi na Nemškem uže javno v parlamentu tožijo kakó ubožstvo raste, trgovina peša, obrt se ne more z angleškim in francoskim meriti, denarja je čedalje menj. Na Francoskem pa ravno narobe. Tam se nič ne pozna, da je dežela dala pet milijard, Francoska bogatí, vse se jej posreči, njena trgovina cvetó.

Na Nemškem vlada cazarizem. Nove postave, katere so bile predlagane v Berlinu, bile so tako absolutistične in tako reakcionarne, da so se celo Prusom prehude zdele. In vse to nemški narod pretrpeva rad in kima vsemu, kar Bismark stori. — A Francozje so si mej tem priborili tudi politično svobodo, najsvobodnejšo državno obliko, republiko.

Nemci videč to ukrepljenje svojega protivnika, v srci noseč zavest storjene krivice nad premaganim, izpremenili so na brzo roko svoj govor ali vsaj popolnem utihnili o „demoraliziranih“ Francozih nemškovati. Pohitevali so hvaliti Francozom republiko, da si doma pred Bismarkovim cazarizmom v slepi pokorščini klečeči, ter so z neprošeno nemško prisiljivostjo dokazovali Francozom, da republika je ona oblika države, ki je najbolj za mir. Od veselja so poskakovali, slišavši, da čez dve leti napravijo Francozi še jedno svetovno razstavo v Parizu, torej ne mislijo tačas še z Nemci potrebne obračunovanja imeti.

Ali zastoj vse tolažbe. Republika je res najmirnejša, ali ona je tudi najnarodnejša, najdomoljubnejša državna oblika. Monarhije se dostikrat boré za dinastične in osobne namene. Republike le same za sebe, za narod, za svojo idejo. In kako bi francoski narod mogel mirno pustiti v nemškem žrelu jeden del sebe Lotaringijo z Metzom, ko bi Alzacijo uže ne šteli? Nij mogoče, nego pri prvi priliki, kadar bode francoska vojska urejena, in ko bode Nemčija od drugod v zadregi, pala bode na njo in potem bode sigurno dala ne le plen nazaj, nego tudi debele obresti.

Da Francozje nikakor ni jso tako brz svojega nemškega računa pozabili, kakor bi lakotni popruseni Nemci radi, kaže brošura, ki je ravno izšla in povsodi vélike furore dela. Zove se „Le droit prime la force“, — t. j. pravica je več kot moč. Razumeje se, da je ta

naslov nalašč za to izbran, ker Nemci imajo drugo narodno prav nemško pravilo „Macht geth vor Recht“ t. j. moč je več kot pravica.

V omenjeni brošuri ali knjigi razlaga učen francosk zgodovinar Amédée Marteau iz zgodovine nemškega cazarja Barbarose, kako Nemci pač znajo požreti dele družih narodov ali prebaviti jih ne znajo, da Nemci na druge narode ne vplivajo plodovito, da Nemci niso imeli nikoli ni političnega niti ne religioznega ideala, temuč so vselej s kako omahljivo filozofijo in z omejenim militarizmom životarili.

Vsi Slovnanje, kolikor nas je politično zavednih, vemo, da je živa istina kar Francoz pravi, naj se Nemci še tako ljutijo in jezé. Veseli nas pa tak jezik od strani Francozov. Še bolj pa nas bode vse Slovane tačas veselilo, kadar Francozi pridejo do svoje pravice in Nemci tja, kamor po pravdi spadajo.

Nemška nesramnost.

Te dni smo dobili v roke več zvezkov nemškega ilustriranega lista pod naslovom: „Die Kinderlaube. Illustrierte Monatshefte für die deutsche Jugend.“ Ti mesečni zvezki izhajajo v Draždanah in so, kakor čujemo, posebno v Ljubljani zelo razširjeni. Mi nemamo nič zoper to, da naša mladina prebira lepe in poučne nemške časopise, ali čujte s kako predrznostjo pišejo Nemci o našem morskem pristanišču Trstu. V 3. zvezku, letnik XI. stran 69 se nahaja slika Trsta in popis tega mesta,

Listek.

Veliki moskovski požar.

(Po Petruševskem spisal J. Steklasa.)

Zjedinjevanje iztočne in severne Rusije je dokončal veliki knez Vasili III. (1505 — 1533), sin Ivana III. Pskov je živel ter se upravljal skoraj ravno tako, kakor poprej Novgorod; spasil je svojo slobodo pa samo s tem, da je bil velikemu knezu Ivanu III. v vsem pokoren. Ali Vasili III. nij na to gledal nego je zapovedal sneti večevi zvon, ter začel upravljati Pskov, kakor Moskvo. Ostale oddelne kneževine je tudi z Moskvo spojil, tako, da h koncu njegovega življenja nij ostalo v Moskovskeji državi ne jednega dela.

Starejemu sinu Vasilja, Ivanu bila so tri leta, ko je umrl njegov oče. Vlado je prevzela velika kneginja Helena, ali čez pet let je ona umrla. Veliki knez je bil še mlad, on nij mogel niti o sebi samem poskrbeti, kamo li ruskej zemlji: vsled tega so začeli vladati bojarji. Mej njimi se je vnel prepir, nastali so razdori in podpihovanja; bojarji so se spri napadali, in podkopavali jeden drugoga za prvo mesto, za vlast. Vse so nadkrilili knezi Šujski;

one od svojih protivnikov so pokončali, druge pa zakovali in posadili v tamnice. Velicemu knezu niso dali niti potrebnega, narod pa so stiskali in ugujetavali. Potem je prevladal Šujске Bjelski, ki je z zemljo upravljal milostivo, varoval narod pred krivicami, samo nij dolgo vzdržal: Šujski so zopet nadvladali. Po noči so ulovili Bjelskega; v celico mitropolita, s katerim se je družil Bjelski, so pa začeli lučati kamenje. Mitropolit je pobegnil v strahu v stanovanje velicega kneza, bojarji so vdrli za njim, s šumom in psovanjem prileteli v spalnico vladarjevo; veliki knez se je od šuma prebudil in strašno prestrašil. Mitropolit uvidivši, da tudi tukaj nij varen, pobegnil je na podvorje (samostanska hiša); bojarji so poslali semkaj Novgorodce; le ti so ga začeli zvati z nepristojnimi besedami, grozili se, ter ga skoraj ubili. V Moskvi se je pokazal strah, nobeden nij znal, kakošen čin so bojarji po noči podvzeli in žalostno so se razumevali, da delo nij dobro. Sam veliki knez se je tresel in jokal od straha in tak strah v tročjih letih se pozabi redkokrat v poznejših letih.

Zavzevši prva mesta pri vladarju, ubili so Šujski Bjelskega, mitropolita poslali v samostan, izbrali mesto njega družega in začeli po-

zorno paziti, da ne bi zraven njih nobeden prišel v milost pri velikem knezu. Zapazivši le to zamisel pri Voroncovu, zgrabili so Šujški in njihovi prijatelji Voroncova v jedilnici vladarjevej na vječu, bñli ga po obrazu, strgali ž njega obleko, ter ga sramotno vrgli na hodnik. Veliki knez je poslal mitropolita prosit Šujске, da bi pomilovali Voroncova, in ako ga ne morejo pustiti v Moskvi naj bi ga odpravili iz mesta kam v bližino. Ali bojarji niso úvažili prošnje vladarjeve; razgrajali so, kričali, kakor pijanci, stopili mitropolitu na plašč ter ga strli, a Voroncova odpravili v daljne progostvo.

Ivan Vasiljevič je bil takrat star trinajst let. Mnogo brezčinstev in nasilja bojarškega je videl on v svojem kratkem veku, ter ga trpel. Ali žalosten čin z Voroncovom imel je večji vpliv na njegovo srce nego vsi prijašnji, strpljenje mu počilo, a morda so pri tem pomogli tudi protivnici Šujških. Tri mesece se je pripravljal in nič govoril, kar na jedenkrat pa se vrže na samega velicega bojarja, Andreja Šujškega, zapovedal zgrabiti ga in izročiti psarjem; psarji so ga vlekli k stolpom, ter ga na cesti ubili.

Gnev velicega kneza je zadel uporne bo-

ki se od besede do besede tako-le začenja; „Wenn der Deutsche sich den äussersten Südgrenzen seines grossen und herrlichen Vaterlandes nähert, wenn er das hohe Karstgebirge überschreitet, oder etwa von der Bahnstation Optschina einen Blick hinunterwirft nach dem sonnigen Süden, so erblickt er unter sich jenen Gürtelstreifen Landes welcher das adriatische Meer umschliesst. Auf diesem Streifen Landes liegt das liebe Triest, eine volkreiche, handelsbelebte Stadt, ja der zweite Seehandelsplatz in Deutschland.“ Ali ste slišali, tu imate naš Trst uže na Nemškem! Uže anektiran in ponemčen naš Kras in Trst uže prusko-sask! „Macht geht vor Recht.“ Nemški želodec nij nikdar dežel sit in kar namerava da bode, to uči Nemeč svoje otroke, da je uže res! Ali nij to nemška nesramnost?

Kateri pravi Avstrijec, posebno kateri Slovan iz tacih izjav, ki se vedno in vedno ponavljajo, jasno ne izprevidi, da je germanistično delovanje naših nemškutarjev in prisejlenih Nemcev, ki zoper nas Slovence vpijejo in rujejo, protiavstrijsko; kdor ne uvideva, da je pri nas podpiranje nemškovanja le prvo delo za Prusa — ta je slep in gluhi, ali pa je po sedanjih avstrijskih zakonih veleizdajnik.

Jugoslovansko bojišče.

Italijanski list „Cittadino“ je prav dobro povedal, rekši, da dosedaj se je v poročilih z bojišča dokazalo, da so bila slovanska poročila mej stokrat skoro devetindevetdesetkrat resnična, a turški poveljniki so se mej 100 krat vsaj 99krat zlagali. Tako je tudi o zadnji bitki pred Nikšičem in v Dugi. Muktar paša ta turški Falstaff, zdaj v novič poroča, da je vstaše zmagal, da jih je od dne do dne, od boja do boja bilo več in nazadnje uže 16.000 mož. Koliko je bilo Črnogorcev, ne ve, ker je „bil gozd pregost.“ Kdo se tu ne domisli hlumske megle pri kraljevem Gradcu. Z lažmi se Turki ne bodo oteli, če jim prav nemški ustavoverci in naši nemškutarji, prijatelji Turkov pritrjujejo, da si jim sami ne verujejo. — Prej je Muktar poročal, da bode

jarje čisto nepričakovano in iznenada; vtihnili so, pomirili se in od tega časa začeli bati se vladarja pa tudi pokorni mu biti. Dolgo zatem je začel Ivan Vasiljevič izvrševati kazne: jednim je izkazal nemilost, drugim dal izrezati jezik, tretje pa s smrtjo kazniti. To pa nij zadelo samo upornike nego tudi nedolžne in mladoletne.

Tako je skončala vlada bojarska. Ona je malo skrbela za vladarjeve in zemeljske zadeve, nego bolj za korist svojega roda; na višja mesta so postavljali ljudi ne po umu, nego po rodu; činovnici njihovi so stiskali in ugnjetavali narod brez vesti. Ali največje zlo pa je bilo to, da so ta nasilja in svojevoljstva bojarska čisto izkvarila mladega vladarja. Ivan Vasiljevič je bil velicega razuma, ali nprav je imel gnjevno, kruto, robato; od radosti k gnjevu se je hitro spreobrnil, veselje in jad se je brzo menjalo v njegovem srcu. Nad tacim dečkom je bilo treba pazorno paziti, da bi bil dobro učil, ter ne videl zla in ga ne sprejemal na svojo niti na ljudsko pogubo. Tako bi tudi bilo, da mu nij umrl oče prerano. Živel bi bil deček do svojega časa mej strežnicami in pestinjami, pod roditeljskim nadzorom; on ne bi bil slišal niti videl, kar

v Nikšiču spal. V svojem novem presukanem poročilu tega niti ne omenja, da je res. Torej sam priznava, da se mu nij posrečilo v Nikšič priti.

Na srbskeji meji pri Nišu sta dva Armenca, turška telegrafska uradnika Kadri in Sahin Efendi, izdala Srbom oficijalna turška poročila o gibanji turške vojske. Turki so jednega zalótili, drugi je k Srbom ušel. Našli so pisma srbskega načelnika, ki obeta 2000 dukatov za izdajo onih vesti.

Belgradski „Istok“ v zadnjič nam došlej številki v prvem članku piše: „Mi smo uže dovoljno naglašali, da Srbija ne more več nazaj iti. Vojska je pripravljena za vojno, generalni štab je na meji, priprave so gotove, orožje je prišlo — vnani listi teško da se varajo, ko mislijo, da bode za koji dan sledovala i oficijalna objava rata (vojne). Ali večja ali nobena Srbija! „Ili kraljevina ili da nas i nema“.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 4. maja.

Iz Dunaja in iz Pešte se javlja, da je nagodba gotova. „Pol. Corr.“ pripoveduje 2. maja: V skupnej seji, katerej je predsedoval Nj. v. cesar, je v vseh točkah, ki se tičejo ponovljenja nagodbe z Ogersko — tudi kar se kvote tiče — popolno zjedinjenje doseženo. Dotične predloge se bodo ob pravem času predložile obeh državnih polovic, in sta obe vladi obljubili zastopati jih. „N. Fr. Pr.“ pravi, da je zasluga Andrassyjeva, da se je nagodba naredila po tako dolgem omahovanji. „P. L.“ pravi, da na Ogerskem ne bodo veselili novice, da je nagodba gotova, ker so malo koncesij dobili in videli mej pogajanjem sovražnost, ki vlada zoper Ogersko v Avstriji.

Tedaj zopet za deset let je naša polovica države z ogersko sklenena večjidel po dosedanjih pogodbah ali uvetih. Dolga kriza, ki je ponovljenje te dualistične zveze spremljala, dokazuje pa slabost naše monarhije in negotovost vse državopravne uredbe. Predno se nagodba za zmirom ne naredi, nij naša država na trdnih nogah. Tega pa tako dolgo ne bode, dokler večina prebivalstva, Slovanje,

je nepristojno za mladenča. Zvesti ljudje bi bili ukrepili njegovo nprav in priučili ga človeškim običajem. Ali to nij zadelo Ivana Vasiljeviča. Državni čini so se vršili v njegovej navzočnosti, vse se je delalo v njegovem imenu. Ko bi sprejemali inozemne poslance in v družih važnih slučajih, stal je on na prvem mestu, vsi so se njemu klanjali, izkazovali vsako spoštevanje, ponižnost in pokornost. Mej tem pa bojarji nijso prašali njega za svet v državnih zadevah, nego so gospodarili sami, kakor so hoteli, zapovedij njegovih nijso izpolnjevali, niti prošenj usliševali. Oni so vse počenjali pred njim: oni so pridrli po noči v njegovo spavalnico, odpeljali njemu drage osebe, bili je, pregnali ali pa še celo s smrtjo kaznili. Ivan Vasiljevič je znal, da je on vladar, da mora v njegovej roki biti vsa vlast in vsa moč, a mej tem nij mogel obvarovati bližnjih svojih ljudij pred sramoto, a samega sebe — pred nemirom. Nevolja, gnjev, zloba je vedno bolj in bolj kalila njegovo srce. V njegovo glavo je šinila misel, — poprijevši za vlado, da postavi svojo vlast tako visoko in tako grozno, da se ne bi moglo niti ganiti nepokorno bojarstvo.

Nprav Ivana Vasiljeviča so še na drug

nemamo nič govoriti vmes, ker so nas umešno nazaj potisnili.

Vnanje države.

Iz Carigrada se „N. Fr. Pr.“ piše, da je položaj jako nevaren. Za sedaj se je še posrečilo ruskemu in družim poslanikom sultana potolažiti, da ne razvije Mohamedove zastave in vse Muselmane vzdigne proti „nevernikom“ kristijanom. Ali če se Muktar-paši ne posreči Nikšič oskrbeti, pravi dopisnik 27. apr. potem dobi zopet ratna ali vojevita stranaka večino. Muktar-paša je samo na pol dosegel svoj namen, torej naj razvijo Turki svojo „prorokovo zastavo.“ Vsaj jih bode potlej enkrat konec.

Iz Carigrada se „N. Fr. Pr.“ javlja, da general Ignatiev sultana pregovarja, naj jeden del Hercegovine odstopi Črnej gori.

Na Nemškem je v tretjem branji sprejeta z 216 glasi proti 160 postava, katera vse železnice vzame posameznim deželam in jih izroča državi. S tem je Bismark velik korak v centralizaciji Nemčije naprej storil.

Shod treh ministrov v Berlinu bode imel — pravi oficijozna „Post“ veliko važnost. Po odhodu ruskega carja bode Andrassy z Gorčakovom še ostal, da se dogovore z Bismarkom o orientu.

Angleški liberalci so močno razkačeni, da je kraljica prevzela naslov indijske cesarice. Časniki se čudijo, da nij naslov proglašen tudi v indijskem jeziku. Torej imajo Angleži vsaj nekaj spoštovanja do družih jezikov in ne silijo svoj jezik tako kakor ga Nemeč povsodi ponuja na okolo.

Dopisi.

Iz Laškega trga 2. maja [Izv. dop.] Nedeljo 30. aprila so celjski dijaki napravili izlet v naš prijazni trg. Na večer ob 6. uri zbrali so se na kolodvoru ter se potem pevaje skozi trg k č. g. kanoniku podali, kojemu so nekaj pesnij zapeli. Obilo obdarjeni so bili dijaki s šopki in venci, koje so naše krasotice pri oknih dole metale. — Na večer ob 8. uri je bila v krasno okinčanej dvorani g. Larischa veselica s petjem in plesom. Zbralo se je lepo število Laščanov in tukajšnjih krasotic. Mej petjem in plesom so nam le prehitro ure minule, koje smo ta večer doživeli.

Posebno so se pa dijaki z jako dostojnim in taktnim obnašanjem odlikovali, ter nij bilo celi večer niti najmanjšega nereda. Nam pa

način pokvarili. Bojarji, sovražni Šujskim, ravnali so se po njegovej čmernej volji, in kar je slabega storil, to so hvalili, samo da si zadobé milostivca. Ko je vladar narastel in bil star dvanajst let, začeli so mu dajati bližnji bojarji, da celo sami upravitelji, še mnogo večjo prizanesnost, samo da bi je ne motil vladati z državo. Ivan Vasiljevič se je začel zabavljati: spuščal je pse in mačke iz visocih nadstropij na zemljo; s četami svadljivcev in pretepevalcev podil se je po ulicah in trgovih; bil in plenil mimogredoče ljudi, pogazil je s konji. Bojarji ga nijso motili v njegovih zlih zabavah, nego še hvalili so ga in nagovarjali na nova brezčinstva, govoreči: „hraber bo to vladar.“ Nijso razmislili bojarji, da sami sebi pripravljajo bedo.

Ivan Vasiljevič je izpolnil šestnajst let. On je sklenil ženiti se, sprejeti cesarski naslov in javno kronati se za cesarja. Po starem običaju se je zbralo v Moskvi mnogo devic na ogled; Ivan Vasiljevič je izbral Anastazijo, hčer umrlega bojarina Zaharjina — Koškina. Ženitbo obhajati je bilo zaključeno potem, ko si bode veliki knez nadel na sebe cesarsko krono. Do tega časa so se imenovali vladarji moskovski veliki knezi ter so prevze-

bode ta večer, kojega najprijetnejšim uvrstiti smemo, še dolgo v prijaznem spominu ostal.

Iz Črnegavrha 2. maja [Izv. dop.] V „Slov. Narodu“ št. 98 piše nekdo iz Velikih Lašč o hroščih ali kebrih, ter britko toži koliko škode da napravlja ta mrčes v tamošnjih krajih. Bodi mi prosto, da i jaz par besedic o tem požeruhu črhnem.

V naši „Črnej Gori“ — a sedaj vendar uže zelenej, razsajali so nam škodljivi hrošči cela dolga stoletja, prav ravno tako grdo in gnjusno, kakor drugej po naši milej domovini. Razume se, da povsodi kodar so prebivali pohlevni in mirni Slovenci. Posledice te pokončevalne hroščeve epohe, britko čuti in lahko vidi še dandenes vse Slovenstvo. Nobenemu slovenskemu kraju nij prizanesel, temuč škodljivo se razširjal, vedno bolj tija preko južnemu podnebjju. Ko je pa začel mrčes svoje strupeno delo dalje proti Hrvatskej, prestrašenim glasom vskliknil je tužni brat, videč veliko opasnost: „O mila majko! o otačbino! o zavijaču dedovalh mojih!“

Znano je osobito zoologom da hrošči najrajši objedajo hrastovo perje a v naši deželi je mrčes nanaravno počenjal, — objedal je lipovo perjice, pustivši pičo na svojem hrastu. Vselej, kadar je pognala gorka pomlad nekoliko zelenja po naših poljanah in tratah, pribrenčal je silni broj omenjenega, nenavadno predrznega mrčesa gori iz „hrastovega carstva“ ter nam pokončal zadnjo zeleno nadejo. Domača mehka lipa stala je revica vsa gola i objedena poleg tujega i oholega nam hrasta.

Bili so hrabri možje našega róda, ki so sedanje Slovence dvigali i budili na odvrtačevanje usiljenega hrastovega gosta, — pa ker se je hrošč nenavadno naglo plodil, — ker smo imeli mej soboj mnogo trotov ala: Spitičevov, Gripov in Hildebertov, bilo je naše vpiranje prama mrčesu skoraj zamán. Nič bolje se nij godilo našim severnim bratom; tudi tam je napravil hrastovi usiljenec v teku več stoletij jako občutljivo škodo. Škoda je bila pa po temu toliko večja, ker je znano, da nekovi hrošči spuščajo oster smrdeč sok na objedene dele, ki vsled tega popolnem od-

padejo. Imeli smo dolga stoletja Egiptovskih dnij (čitaj v sv. bibliji o kobilicah) in mislilo se jo uže da ne bode od nikodar pomoči, in da nam bode hrošč vse zelenje in cvetje za vselej poplaval in pokončal — a, evo ti spasenja! Leta 1848 bruhne iz vseh stranij mrzla mrčesu posebno škodljiva sapa, ter hrošča večjidel prežene iz naših krajev. Od tega časa je požrešnim hroščem naša sapa posebno neugodno vlekla. Pri uže omenjenim elementarnim vremenu, poskrilo se je bilo v zakotja vendar nekaj zaroda onega mrčesa, vsled tega se je še pred malo leti hrošč v naši deželi zopet pokazal. Pri nas ga ravno zdaj nij, ker nema piče t. j. želoda i hrastovine. Kakor pa je razvidno iz dopisa pokazal se je gnjusni mrčes v Velikih Laščah. Jaz se z nujnim pozivom gosp. dopisovateljevim uže iz ekonomičnega ozira — popolnem strinjam, ki pravi: Uničujte toraj Slovenci mrčes, kolikor se da! K pozivu iz Velikih Lašč pa i jaz pristavim nujno prošnjo: Slovenci! berite „Tugomera“! (Daljno kritiko je moral urednik izbrisati, iz lahko umevnega uzroka Ur.)

Iz Zagreba 2. maja [Izv. dop.] V očigled državopравnih obravnjav mej Ogersko in Avstrijo na Dunaji, ki vse narode naše monarhije zanimajo, je dosta čudno da „Obzor“ še zmirom nij povedal, katero stališče narodna stranka nasproti obravnavam zavzima. Jednostalno registrovanje sednic in kar se v njih godi, to našemu občinstvu ne zadostuje. In zato bi zgodno bilo, če bi se „Obzor“ v kakem uvodnem članku izjavil, kako narodna stranka misli in sodi. — Glasovi o odstopu Tisze so še zmirom samo glasovi. — Pri nas bi potrjenje te vesti sploh z zadovoljstvom sprejeto bilo, še bolje pa se ve da pri ogerskih nemagjarskih národih. Tisza je, kakor Andrassy, pred vsem drugim Magjar in potem stoprav državnik, pravi magjarski Muktarpaša. — Kako Magjari zmirom bolj in bolj po naši deželi segajo, naj kaže dogodjaj novejšje dobe. Naša žandarmerija je imela v Zagrebu svoje vrhovno poveljništvo za celo deželo, katero poveljništvo je deželnej vladi podrejeno bilo. Kar najedenkrat od ogerskega mini-

sterstva domobranstva naredba doide, ustanovljajoča, da se ima hrvatska žandarmerija v vojniškem pogledu pod ogersko domobrannno ministerstvo postaviti. S tem se je ustvarila na Hrvatskem magjarska orožana četa, katero pa, da je ironija popolna, dežela vzdržavati mora.

V Bosni se širi vstaja, kakor požar ob času burje. Ne pojedinci, ampak cele vasi, cele okrajine se vzdignejo in kdor more orožje nositi, nosi ga Turkom nasproti. Zdvo enost stiska narodu orožje v roke in hrepenenje po maščevanju pet sto letne krivice je razkačilo vse strasti národskega punta. Akcija se je prošlo zimo v Belgradu pripravljala. Golub je priprave vodil. Vstaja v Hercegovini nij bila nikoli tolika, kolika je denes bosniška. Nerazumljivo je, da Črnagora nij Hercegovcem nikoli kanonov dala, kakor sedaj Srbija Bošnjakom. Hercegovska vstaja se je od početka pa do sedaj zmirom na istem mestu sukala, bosenska je pa v kratkem skoro celi severobosniški del zavzela. In če je res, da Bošnjaki mislijo celo večja mesta prijeti, kakor sta Travnik in Banjaluka, jih mora gotovo uže nekoliko tisoč biti. Morebiti je to avantgarda srbske regularne vojske. Kakor se čuje, so domači Turki vsi glave izgubili, videči, kako raja njihove vasi, njihove kule, njihove gradove požiga in razdeva, da se izbrše iz zemlje vsak sled Turštva!

Domače stvari.

— (Trgovinska zbornica.) Tist zbor v Ljubljani pod načelnštvom A. Drea, ki se zove trgovinska zbornica za Kranjsko, naredil si je nov volilen red za domačo rabo in sicer tak, da se jemlje kar 6000 volilcem volilna pravica. To je liberalno! Zdaj še beričev ne bode več treba. Obrtniki se izpehavajo. Če se ta „postava“ potrdi, potem imajo nemškutarji vselej večino — pravijo sami, in — brevi manu „postavo“ naredè, po nemško misleči „macht geht vor recht“. Pa kakó dolgo? O tem bodemo še več govorili.

— (Konfiskacija.) Dež. sodnija razglašá v „Laib. Ztg.“, da je zadnji konfisci-

malí vladanja brez kronanja. Ali Ivanu Vasiljeviču je bilo to premalo. Slišal je namreč o bivših grških carjih, o velikej vlasti in volji v vladanji, zatorej je hotel tudi on takim postati, kakoršni so bili oni. Kronanje se je izvršilo l. 1547, z velikim slavjem; posle čina pozdravili so Ivana Vasiljeviča z „mnogaja ljeta“ in mitropolit ga je proglasil: Pravoslavnim Carjem, vse Rusije Samodržcem. Precej za kronanjem je bila carska svatba. Mitropolit je govoril mladim lep nauk, da bi ljubila pravico in resnico, branila sirote, pomagala ubogim, a vrh vsega, da ne bi poslušala obrekovanj zlih ljudi, in da bi ljubila in varovala bojarje.

Ali niti vsled sprejetja carskega naslova niti vsled ženitbi se nijso stvari na nič bolje obrnile. Šujski so se bili pomirili, ali mesto njih so se vzdignili na silo Glinski; zopet se je vzdignil mej bojarji prepír, in narod je trpel bolj nego poprej od borjev in njihovih slug. V le tem času so se začeli v Moskvi požari. Prvikrat se je vžgalo 12. aprila, za tem 20. aprila; obakrat je mnogo izgorelo, ali s tem se nij še svršilo. 3. julija se je dogodilo slabo znamenje: za čas večerne blagovesti strgal se je zvon-blagovestnik ter pal z zvonika. Car je bil ob tem času za

gradom (mestom). V nekej rasici srečali so ga Pskoviči, 70 ljudi, poslani iz Psovka s tožbo na carjevega namestnika. Ivan Vasiljevič pa se je nanje razsrdil, zapovedal oblití je z gorečim vinom, izpaliti jim lasi na glavi in brade, zlostavljati je na razni način in hotel uže vse ob glavo dejati, kar je prispel glasnik z vestjo, da je padel v Moskvi zvon z zvonika. Ivan Vasiljevič je pustil Pskoviče ter pohitel v mesto. Narod je govoril le slabe reči; vsi so pričakovali kaj hudega. Tako je preteklo nekoliko dnij. 20. julija se je postavil nori Vasiliij Blaženi pred cerkev vzdviženškega samostana in gledeč na njo bridko zajokal. Vse je o tem hitro po mestu znalo; pričakovali so vsi veliko bedo. Zgodilo se je, da je nesreča res prišla. Drugi dan zjutraj se je vzdignila stašna burja; od strele, ali pa od kaj družega se je vžgala cerkev Vzdviženija. Ogenj se je razširil po bližnjih drvenih poslopjih in v kratkem času pokončal ves del mesta, čisto do Moskve reke. Burja je vila strašno, izkorenjavala drevesa, podirala strehe in same hiše in druga poslopja, strašno ogromno je podpihala ogenj ter razsipavala na vse strani. V eter so je obrnil na Kremelj, plamen preskočil na Uspenski sobor (cerkev), potem na car-

ske palače; upalile so se cerkve, samostani, carski stani, družinska stanovanja, kleti in mnogo hiš in izb bojarških, trgovskih in prostega naroda. Nobeden nij rešil svojega blaga vsak je gledal le na to, kako bi odnesel živo glavo.

Nikjer nij bilo varnega mesta; plamen se je širil na razne strani in zažigal vse, kar je moglo goreti; prodiral v kleti, kjer so imeli smodnik ter je razpršil s strašnim gromom. Železo je teklo ognenimi strujami, dimnjaci so pokali in se razvalivali. Vsa carska orožniška priprava, vse blagajne, vse praroditeljsko skozi veke nagomilano blago je pogorelo do tal. Samo v Uspenskem soboru je vstal nepoškodovan ures in ikonostas (stena s svetimi podobami mej najsvetejšimi in družimi deli cerkve,) in to se je činilo vsem velik čudež. V vseh družih cerkvah, zavhačenih po ognju, zgorelo je vse mej drugim tudi ljudsko blago, koje so hranili po starem običaju bogati ljudje v podzemnih cerkvenih shrambah. Tako so brez sleda izginile mnoge starinske slike in svete knjige, kosti svetnikov božjih, grude zlata in srebra, biserjev in druzega kamenja, razne dragocenosti, drage obleke in druge stvari, shranjenih od mnogo let.

(Konec prih)

rani članek „Slovenska Naroda“, kriv zločina po §. 65. lit. b. k. z. — Mi ne vemo zakaj.

— (Slovensko gledališče.) V nedeljo 7. t. m. bode predstava na korist komika „Dramatičnega društva“ gosp. Peregrina Kajzela. Predstavlja se bode prvokrat: „Doktor Faustova kapica“, burka s petjem v 3 dejanjih. Občna priljubljenost beneficijantova je porok, da bode biša polna.

— (Kegljavcem.) Dne 1. t. m. se je začelo in bo trajalo do 25. t. m. v ljubljanskej čitalnici kegljanje za dobitke, katerih je vseh skup 14 in ki so vredni 300 gld. Prvi dobitnik ima vrednosti 80 gld., zadnji 5 gld. Čisti dobiček je namenjen „dramatičnemu društvu“ in „narodnej šoli“, zato in pa zavoljo dragocenih dobitkov bo udeležba gotovo živahna.

— (Pri tukajšnji c. k. finančni prokuraturi) je razpisano mesto koncipienta z adjutom 500 goldinarjev.

— (Tukajšnje deželne sodnije avskultant) Karel Grčar je prestavljen v jednakej stopinji na Štajersko. Čudimo se da se je oziroma tega avskultanta toliko časa preziral glasoviti paragraf sodniške instrukcije, ki ne dovoljuje sorodnikom, še menj pa očetu in sinu služiti pri jednej in istej sodnji. Ko bi bil stari g. Grčar politično drugačen, kakor je . . . stojmo! Konfiskatorji!

— (Komisiji za uravnavo zemljišnega davka) in sicer Kranjska in Logaška se bode ti sešli 27. t. m. na meji imenovanih okrajev, da se doseže porazumljenje o cenitvi zemljišč, ki se stikajo na meji. Iz Ledine, kjer se zbera, pojdejo komisarji v Laniše in od tod obiščejo Koprivnik, Trbije, Gorenja vas, Dolenje dobrovo in Lučne v kranjskem okraju, in spodnje Kanomlje, Javorjev dol, Žir, Ledince, Dobračevo in Žirovski vrh v logaškem okraju.

— (Nemški teater-komité) v Ljubljani objavlja, da je mej svojimi pristaši bil nabral 2796 gld. za podporo nemškemu gledališču. Od tega mu je ostalo 553 gld.

— (Brandstetterjeva pravda) pred celjskim sodiščem bode baje meseca junija začela se in trajala, ker je mnogo prič in tožiteljev, celih štirinajst dnij. Ustavoverna nemškutarska stranka na spodnjem Štajerskem bode na tem svojem vodji imela veliko veselje in dolgo uživanje.

— (Učiteljske službe) so izpraznjene: V Sorici (400 gl.), v Zalemlogu (400 gl.), v Poljanah (450 gl.), v Tržiču (400 gl.). Prošnje naj se oddajo do 10. junija dotičnim krajnim šolskim svetom.

— (Samomori pri vojcah.) V kadetskej šoli v Trstu se je v noči od 1. na 2. maja z lastno puško ustrelil frekventant H., rodom Slovenec, nekoliko lehkomišljen, a od tovarišev ljubljene mladenič. Uzrok samomoru je neznan, a tovariši ga iščejo v slabej klasifikaciji. — Dva dni prej se je ustrelil v Pulju narednik hrvatskega polka Wezlar, imenom Trničič, ker ga ministerstvo z majevim avancementom nij naredilo kadetom, premda so njegovi součenci, ki so mnogo slabše kadetsko šolo absolvirali, postali večinom častniki. Tako slavljena vojaška nepristranost sili mlade ljudi do žalostnih činov.

— (Obligacije kranjske zemljišne odveze) so bile 29. aprila izzrebane: S kuponi po 50 gld.: št. 406, 417, 443. S kuponi po 100 gld.: št. 67, 338, 343, 347,

416, 474, 540, 543, 722, 741, 750, 1142, 1198, 1238, 1403, 1493, 1753, 1930, 1932, 1965, 1974, 2051, 2144, 2416, 2637, 2660, 2775, 2820, 2909, 2931, 2941, 3078, 3101; s kuponi po 500 gld.: št. 92, 273, 278, 349, 480, 650, 722, 792; s kuponi po 1000 gld.: št. 54, 63, 177, 507, 545, 780, 828, 915, 1102, 1135, 1176, 1168, 1207, 1277, 1286, 1304, 1329, 1339, 1614, 1693, 1785, 1885, 1896, 1929, 1980, 2254, 2275, 2318, 2359, 2374, 2380, 2409, 2442, 2446, 2484, 2560, 2596, 2679, 2777; s kuponi po 5000 gld.: št. 60, 160, 214, 389, 577; Lit. A. št. 360 s 24.630 gld. Lit. A. št. 912 s 500 gld. Lit. A. št. 1370 z 2250 gld. Lit. A. 1557 s 100 gld. Lit. A. št. 1569 s 150 gld. Lit. A. št. 1642 s 5000 gld. Lit. A. št. 1650 s 5000 gld. Lit. A. št. 1694 s 500 gld. Na obligacijo s kuponi št. 115 za 500 gld. odpade del 420 gld. Izzrebane obligacije se bodo čez 6 mesecev pri deželni kasi iplačevale. Tudi se naznanja, da te le uže prej izzrebane obligacije še niso izplačane: št. 74, 275, 306 po 50 gld.; št. 137, 204, 346, 494, 601, 921, 946, 1119, 1254, 1326, 1432, 1843, 1937, 1939 2041, 2162, 2209, 2351, 2352, 2369, 2576, 2711, 2768, 2928 po 100 gld.; št. 211, 218, 310, 316, 553, 728 po 500 gld.; št. 234 244, 290, 656, 869, 987, 1114, 1502, 1590, 2037, 2163, 2302, 2339, 2492, 2579, 2707, 2830 po 1000 gld.; št. 647 za 5000 gld.; Litera A. št. 678 za 70 gld. Kdor ima katero teh obligacij, naj si jo da nemudoma izplačati, ker se od tistega dne; ko je imela biti izplačana, od nje ne plačujejo nobene obresti. Če bi bila pa narodna banka izplačala kak kupon, ki je uže zapadel, bi se moral ta znesek utrgati pri istini.

Vabilo

k izrednemu občnemu zboru

„Ljubljanskega glasbenega društva“

ki bode

dné 7. maja t. l. ob 10. uri do polu dne v mestnej dvorani.

Program:

1. Poročilo tajnikovo.
2. Poročilo blagajnikovo.
3. Volitev prvosednika in jednega odbornika.
4. Nasvet odbora, da se najemo dobri godci se staloo plačo.

V Ljubljani dné 28. aprila 1876.

(115—3)

Odbor.

Pri stolu: Cimzar iz Trsta. — Tusek iz Gorenjskega. Vidie iz Grinha. Pri mizah: Schwarzl iz Grada. — Schweiger iz Dunaja. — Sits iz Grada. — Löwensohn iz Dunaja. — Schuster iz Kanuina. — Stern iz Dunaja. — Nikolaus iz Trsta. — Friedrich iz Dunaja. — Kohn iz Grada. Pri zamoredel: Braun iz Dunaja. — Podžaj iz Dolenjskega. — Bijsjak iz Grada. — Schner iz Gorice. — Pelarini, Bal iz Trsta.

3. maja.

Dunajska borza 4. maja.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovih	65 gld.	70 kr.
Enotni drž. dolg v srebru	69	90
1860 drž. posojilo	110	75
Akcije narodne banke	872	—
Kreditne akcije	137	70
London	120	15
Napol.	9	56
C. k. cekini	5	70
Srebro	103	25

Službe išče!

Absolviran gimnazijec, obeh deželnih jezikov popolnoma zmožen, sedaj comptoirist, išče takoj primerne službovanja. — Prijazne ponudbe do 20. t. m. pod šifro J. J. poste restante v Ljubljani. (121—1)

Le še malo časa!

Ker imam v špitalskej ulici štacuno le do sv. Jurja v najemu, tedaj ono 7. maja izprazniti moram, usojam se p. n. občinstvo opozoriti, naj vsi ta kratki čas in ugodno priliko uporabijo, ker nikdar ne bode nikomu moči kupiti

vrlo dobri šivalni stroj

za tako nizko ceno, kakor sedaj pri meni. Priprave za gube, druge strojne dele, šivanke, potem širtinge, oxforde, ročne krtačice itd. so tudi še v zalogi, ter se po nizkej ceni prodajejo.

Prilieno tudi opazim še posebno, da imam le samo Greifer šivalne stroje, kateri so se uže nekaj časa rabili, mej tem ko so pravi Howejevi, Löwejevi itd. popolnoma novi, katere sem stoprav pred kratkim dobil.

Za mnogo obiskovanje proseč se znamenuje z odličnim spoštevanjem

(104—6)

Woschnagg.

Elikvir iz Kine i Koke,

najboljši do sedaj znani želodčni liker. Pospešuje cirkulacijo in prebavljenje, ter različne organe in ude z nova okrepi in oživi. 1 steklenica 80 kr.

Dobiva se jedino le pri (53—7)

Gabriel Piccoli,

lekarju, na dunajskej cesti v Ljubljani.

Slovenske knjige.

V „narodnej tiskarni“ se dobé, in morejo tudi po poštnem povzetju naročiti najnovejše slovenske knjige:

1. „Doktor Zober“, originalen slovenski roman od J. Jurčiča. Cena 60 kr.
2. „Kalifornske povesti“ od Bret Harte a. Cena 50 kr.
3. „Tugomer“, tragedija v 5. dejanjih. Spisal J. Jurčič. Cena 60 kr.

Jedina trgovina na Dunaji!

katera je ugodna za tako slabe čase, sklenila je cene blaga še za 30% znižati in ta je

Kineškega srebra fabrikna zaloga

H. Betteleima & Co. na Dunaji, Graben 28, vis-à-vis Sothenove menjalnice (Handelsbank).

Prej je veljalo n. pr.

6 žlic za kavo	gl. 3.50,	sedaj gl. 1.30	1 posodica za sladkor	gl. 12,	sedaj 6.80
6 navadnih žlic	8.50,	" " 2.60	" " malo	" 5,	" 1.60
6 nožev za obed	8.50	" " 2.60	1 sitice za čaj	kr. 80,	" kr. 30
6 vilc	8.50	" " 2.60	1 par svečnikov	gl. 9.—	" 2.80
1 vel. žlica za juho	5.—	" " 2.20	1 kleščice za sladkor	" 2.50	" kr. 90
1 " " mleko	3.50	" " 1.40	1 posodica za oseti olje	od gl. 4 do 7.50	

Posebnega opazovanja vredno!

nož, vseh 24 komadov v 6 desertnih nožev, 18 komadov, vsi elegantnem etuiju na 6 vile, v elegantnem velika žlica, mesto gl. 24 samo 6 " žlic, etuiju namesto mala žlica, 9 gl. 25 kr. 18 gl. samo 8 gl.

Najnovejša pasta za čiščenje zlatnine, srebrnine in kineškega srebra škatljica 25 kr., 6 škatljic gl. 1.20.

Jako lepe tase, majoke za kavo in čaj, service za čaj, stoja'ca za pogrncene mize, girandole, posipa'ci za s'adkor, čašice za jajca in garniture za jajca, posodice za zoborebce, sponke za servijete itd. itd. Na vzunaj razpošilja se točno in vestno proti poštnem povzetku. Na zahtevanje dopošilja se tudi razločeni cenik. (120—1)

Lastnina in tisk „Narodne tiskarne“.